

تحلیل شرایط اقلیمی آسایش شهر نورآباد لرستان جهت امکان سنجی توسعه توریسم با تاکید بر شاخص TCI

جواد الواری^۱، فرامرز خوش اخلاق^۲

^۱دانش آموخته کارشناسی ارشد آب و هواشناسی سینوپتیک دانشگاه شهید بهشتی. javadalvari93@gmail.com

^۲استاد یار اقلیم شناسی دانشگاه تهران ، دانشکده جغرافیا. khf1345@yahoo.com

چکیده

امروزه تعیین درجه تأثیر اقلیم بر روی فیزیولوژی انسانی و مشخص نمودن شرایط آسایش حرارتی از اهمیت بسیار زیادی در زمینه برنامه ریزی های توریسم و اکوتوریسم برخوردار است. احساس آسایش حرارتی در فضاهای بیرونی عامل مهمی است که به طور قابل توجهی فعالیت های انسان را در فضاهای بیرونی تحت تأثیر قرار می دهد. در حقیقت مقدار فعالیت انسان و چگونگی آن به میزان رضایت یا عدم رضایت وی از وضعیت بیوکلیمای موجود در فضای خارجی دارد بنابراین ایجاد وضعیت مطلوب آسایش برای انسان با استفاده از شرایط طبیعی موجود از نظر طبیعت گردی و اقتصادی اهمیت زیادی دارد. در این پژوهش، آسایش یا عدم آسایش انسان در شهرستان دلفان(شهر نورآباد) بر اساس مدل زیست اقلیمی TCI با استفاده از داده های آماری ۱۲ساله(۱۳۹۲-۱۳۸۰) مورد بررسی قرار گرفت و بهترین زمان برای انجام فعالیتهای محیطی و گردشگری در این شهر تعیین شد. بررسی ها نشان داد که ماه های آگوست و اکتبر بهترین وضعیت اقلیمی (رتبه توصیفی عالی) را از نظر آسایشی دارند. ماه های آوریل ، می، ژوئن، جولای ،سپتامبر و نوامبر دارای رتبه ی توصیفی خوب تا ایده آل هستند. طی ماه های مارس ، دسامبر ، ژانویه و فوریه شهر نورآباد با داشتن رتبه توصیفی قابل قبول و ناچیز حاشیه ای از شرایط مناسبی برای آسایش انسانی برخوردار نیست.

واژه های کلیدی: آسایش بیوکلیمایی، شهر نورآباد، شاخص TCI

مقدمه

آسایش انسان بیش از هر عاملی، تحت تاثیر وضعیت هوا و شرایط اقلیمی است (اقتباس از هوشور ،۱۳۶۵). از بین عناصر اقلیمی چهار عنصر دما، رطوبت، تابش و باد ، بیشترین تاثیر را بر انسان دارند. گردش خون، تنفس و همچنین عملکرد سیستم های عصبی تا حد زیادی تحت تاثیر این عوامل محیطی است (خالدی۱۳۷۴،۲۴۸). آسایش در یک منطقه کاملاً نمیتواند بدست آید و برای افراد برحسب سن، سلامت، فعالیت بدنی، نژاد، میزان پوشش و همچنین براساس فصلهای مختلف سال و خوگیری به محیط به طور نسبی تغییر میکند(محمدی۱۳۸۶،۱۸۶). بیوکلیماتولوژی، علم مطالعه و ارزیابی تأثیر آب و هوا بر روی موجودات زنده اعم از گیاهان، جانوران و انسان است. با توجه به این گرایش منظور از شرایط آسایش، مجموعه شرایطی است که از نظر حرارتی برای ۸۰ درصد از افراد مناسب باشد؛ یا به عبارت دیگر انسان در آن شرایط احساس گرما و سرما نکند . حالت خنثی بودن حرارتی نیز شرایطی است که ارگانیسم انسانی می تواند بیلان حرارتی خود را به بهترین شکل موجود حفظ کند، بدون اینکه دچار کمبود یا مازاد انرژی شود. در شکل گیری شرایط آسایش انسان از دیدگاه اقلیمی چهار عنصر دما، باد، رطوبت و تابش نقش عمده ای دارند. در بین این عناصر دما و رطوبت تأثیر بیشتری در سلامت و راحتی انسان دارند و به همین دلیل بیشترمدلها و شاخص های سنجش آسایش انسان بر این دو عنصر استوار شده است. طی سالهای اخیر روش ها و مدلهای گوناگونی برای شناخت و درجه تأثیر عناصر اقلیمی بر روی ارگانیسم انسان ابداع شده است و در مورد سنجش شرایط آسایش و راحتی انسان پژوهش های متعددی انجام شده است. قدیمی ترین مطالعات شامل مطالعه مدل اولگی است که در دهه ی شصت با ارائه ی نمودار زیست اقلیمی به تعیین